

GEWELD HOORT NERGENS THUIS

Noord - en Midden-Limburg

Internationale Dag tegen Ouderenmishandeling

Wat is ouderenmishandeling?

Ouderenmishandeling is grensoverschrijdend gedrag naar ouderen (iemand van 65 jaar of ouder) door een persoon van wie de oudere afhankelijk is.

Voorbeelden zijn het stevig beetpakken als de oudere niet luistert, ongevraagd beslissingen nemen voor de oudere of eigen boodschappen doen van het huishoudgeld van de oudere. Vaak begint het klein, maar het risico bestaat dat het van kwaad tot erger wordt. Een oudere geeft vaak niet aan dat hij hiermee te maken heeft, uit angst, uit schaamte of omdat hij daar niet meer toe in staat is.

Vijf vormen van ouderenmishandeling:

1. Lichamelijke mishandeling
2. Psychische mishandeling
3. Verwaarlozing
4. Financiële uitbuiting
5. Seksueel misbruik

Jaarlijks krijgt naar schatting 1 op de 20 ouderen met ouderenmishandeling te maken. In 2020 hebben naar schatting ruim 115.000 ouderen te maken gehad met een vorm van ouderenmishandeling. (bron: Ouderenmishandeling Veilig en beschermd ouder worden, een handreiking voor gemeenten). Vaak zie je dat degene die misbruik maakt van de oudere een naaste is. Dat is meestal een familielid. Deze kan ook wat verder af staan van de oudere zoals een neef, een nicht, een kennis of iemand die zich een 'nieuwe vriend' noemt. Maar ook te zwaar belaste mantelzorgers of professionele verzorgers kunnen komen tot ongewenst gedrag naar de oudere.

Bij ouderenmishandeling is er niet altijd sprake van kwade opzet. Soms komt het voort uit onmacht of overbelasting van degene die voor de oudere zorgt. De zorg is zo zwaar en vaak langdurig dat de mantelzorger niet meer ziet dat grenzen overschreden worden. Ook (oude) conflicten kunnen aanleiding zijn voor grensoverschrijdend gedrag.

The infographic features a photograph of an elderly woman with her hand to her face, looking distressed. Text overlays include: 'VEILIG THUIS' in a blue box, a quote 'Ik word er bang van als mijn dochter tegen me schreeuwt.', and statistics stating that 1 in 20 elderly people experience abuse. It defines abuse as physical, psychological, or financial mistreatment. A red button asks if help is needed. At the bottom, it provides the contact number 0800-2000 and the website www.veiligthuisnl.nl.

VEILIG THUIS

"Ik word er bang van als mijn dochter tegen me schreeuwt."

1 op de 20 ouderwonende 65-plussers krijgt te maken met **ouderenmishandeling**. Ouderenmishandeling is niet alleen het lichamelijk of psychisch mishandelen van een oudere. Ook financiële uitbuiting, verwaarlozing en seksueel misbruik van ouderen is ouderenmishandeling.

Heeft u hulp nodig voor uzelf of voor iemand in uw omgeving?

Bel met **Veilig Thuis**:
0800-2000
(Gratis, anonim en dag en nacht bereikbaar)

Of neem contact op via de website van **Veilig Thuis Noord- en Midden-Limburg**:
www.veiligthuisnl.nl

OVERZICHT:

- Deze nieuwsbrief staat in het teken van de Internationale Dag tegen Ouderenmishandeling

Vragen en/ of opmerkingen over deze nieuwsbrief verneem ik graag van u.

Ilse Cromptvoets
i.cromptvoets@venlo.nl

Ervaringsverhaal

*verhaal en beeld uit tentoonstelling
'Wij doorbreken de cirkel van geweld'*

De zorg voor mijn moeder

"Mijn moeder is 85 jaar en woonde nog zelfstandig toen er een jaar gelden door een van haar buren werd geconstateerd dat er door een andere buurvrouw misbruik van haar werd gemaakt."

"Mijn moeder is autistisch en staat in het appartementencomplex bekend als een hele excentrieke vrouw. Zij leefde in haar eigen wereld en had weinig contact met andere mensen. Ik ben opgevoed door mijn grootouders en had zelf ook weinig contact met haar."

"Maar mijn moeder is wel een opvallende verschijning en toen zij al een paar dagen niet gesignaleerd was, heeft een buurvrouw de huismeester gealarmeerd en 112 gebeld en de politie heeft haar toen onderkoeld op de badkamervloer gevonden."

Ik ben naar het ziekenhuis gegaan en gelukkig bleek mijn moeder buiten levensgevaar. Er werd nog gevraagd of ik wat kleding en spulletjes van haar kon komen brengen, maar ik had geen sleutel van haar appartement."

Later belde het ziekenhuis dat er een buurvrouw was met de sleutel en dat die zich opgeworpen had als mantelzorger. Zij zou alles regelen, schone kleding, bezoek, de financiën."

Petra is in eerste instantie heel erg blij met de buurvrouw,

"Ik was zelf niet van plan geweest om voor mijn moeder te gaan zorgen. Die band hebben wij nooit gehad. Dat deze vrouw, de zorg voor mijn moeder op zich nam vond ik geweldig. Ze vertelde dat het heel goed met mijn moeder ging en dat ze samen aten en ook uitstapjes maakten."

Totdat ik gebeld werd door een onderbuurvrouw, die mij vertelde dat alles een grote leugen was. Ik wist niet wie ik moest vertrouwen en heb de huisarts gebeld. Toen is de maatschappelijk werker, Hikmet, in beeld gekomen."

Hikmet gaat bij Petra's moeder langs en constateert dat er dagelijks grote bedragen van haar rekening waren opgenomen toen ze in het ziekenhuis lag.

"Achteraf kan ik me wel voor mijn kop slaan dat ik er ingetrapt ben. Maar je verwacht gewoon niet dat iemand zo slecht kan zijn. Ik ben de burens eeuwig dankbaar dat zij mij ingelicht hebben en heel erg blij dat Hikmet ingegrepen heeft."

"Toch duurde het daarna veel te lang voordat we gehoord werden en alles kon worden opgelost. Er volgde nog een ziekenhuisopname met derdegraads brandwonden onder verdachte omstandigheden. En in die periode van zes, zeven weken dat mijn moeder op de brandwonden afdeling lag, werd ze nog eens 20.000 euro lichter gemaakt."

Petra's moeder bleek dementerend te zijn en woont nu gelukkig in een verzorgingstehuis.

Hikmet verteld dat het heel belangrijk is dat je signalen goed oppikt en dat je er ook serieus iets mee doet.

"En dat is zeker niet alleen mijn taak. Ook andere hulpverleners, burens, schoonmakers en huismeesters moeten alert zijn en aan de bel trekken als het nodig is. Dit soort dingen gebeuren veel vaker dan je denkt."

Petra en Hikmet

Podcast Geweld hoort nergens thuis

Het programma Geweld hoort nergens thuis publiceert sinds juli 2020 regelmatig een podcast. In de podcasts vertellen mensen hoe ze zich inzetten om huiselijk geweld en kindermishandeling tegen te gaan. Zo ook Gerda Nuiten, aandachtfunctionaris ouderenmishandeling bij Veilig Thuis West Brabant. In deze regio is ouderenmishandeling een van de speerpunten in de regionale aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling.

Benieuwd naar de podcast van Gerda? Luister hem via onderstaande link

<https://www.podcastzoeker.nl/podcast/geweld-hoort-nergens-thuis/kwetsbaarheid-aan-het-begin-en-het-einde-van-het-leven>

Interview Veilig Thuis

In het kader van ouderenmishandeling is vorig jaar de vertrouwensarts Jose Valks samen met Yvonne Wijnen, lid van de vakgroep ouderenmishandeling binnen Veilig Thuis, geïnterviewd. Zeer interessant om nog eens terug te kijken.

<https://www.youtube.com/watch?v=tPJv-iGlbPQ>

Nieuws uit de werkgroep ouderenmishandeling

Een van de speerpunten uit de werkgroep ouderenmishandeling, is het opstarten van een lokale alliantie. Na de gemeente Peel en Maas is er nu ook een lokale alliantie in Nederweert en Weert van start gegaan

Lokale Alliantie Nederweert en Weert Veilig Financieel Ouder Worden

In de raadzaal van de gemeente Nederweert werden op 10 juni jl. de samenwerkingsafspraken ondertekend van de 'Lokale Alliantie Veilig Financieel Ouder Worden Nederweert en Weert'. Afgevaardigden van 13 partijen uit Nederweert en Weert zetten hun handtekening onder het document waarin doelen en onderlinge afspraken staan om financieel misbruik bij ouderen tegen te gaan.

Brede Alliantie Veilig Financieel Ouder Worden

De bijeenkomst werd ingeleid door Oscar Balkenende, waarna vervolgens tot ondertekening werd overgegaan. Oscar werkt als aanjager bij de Brede Alliantie Veilig Financieel Ouder Worden. Op initiatief van de landelijke brede alliantie zijn in verschillende gemeenten lokale allianties gevormd. Inmiddels zijn er ruim 80 allianties in Nederland actief.

Kwetsbaar door afhankelijkheid

Mensen die afhankelijk zijn van anderen kunnen kwetsbaar worden voor financieel misbruik. Om dat tegen te gaan en aan te pakken heeft een netwerk van professionele en vrijwilligersorganisaties binnen het maatschappelijk, veiligheids- en financieel domein in Nederweert en Weert de handen ineengeslagen.

Wethouder Carla Dieteren, gemeente Nederweert: "Financieel misbruik wordt vaak niet gezien, omdat ouderen zich schamen of voor zorg afhankelijk zijn van de dader. Ze durven het niet te melden. Ook kan het zijn dat ze het niet in de gaten hebben of niet willen geloven dat hun familie of naaste dit soort dingen doet. Door het oprichten van een lokale alliantie hopen wij de ouderen in Nederweert en Weert beter te kunnen beschermen."

Financieel misbruik samen aanpakken

Deelnemers aan de lokale alliantie delen hun kennis en expertise over het (voorkomen van) financieel misbruik van ouderen. Voor de professionals en vrijwilligers die deelnemen is de lokale alliantie een middel om samen een aanpak tegen financieel misbruik te ontwikkelen. Zij komen drie keer per jaar bij elkaar voor overleg en bespreken diverse casussen om van elkaar te kunnen leren. Hierdoor ontstaan kortere lijnen die het mogelijk maken om elkaar te vinden bij signalen van financieel misbruik. Daarnaast heeft de lokale alliantie een rol om de bewustwording rondom het financieel misbruik van ouderen in de gemeenten te vergroten.

Wethouder Paul Sterk, gemeente Weert: "De kennis van al deze partijen is van groot belang om financieel misbruik onder ouderen effectief aan te pakken. Voorheen was het niet gebruikelijk dat een organisatie zoals het maatschappelijk werk samenwerkt met een notaris of een bank. Nu gebeurt dat wel en dat is een hele waardevolle en noodzakelijke stap in deze aanpak."

Deelnemers lokale alliantie

De lokale alliantie bestaat uit het Algemeen Maatschappelijk Werk Midden-Limburg, Bewindvoeringskantoor Weert en Omstreken, Gemeente Nederweert, Gemeente Weert, Land van Horne, Linden Accountants, MHK Notarissen, Politie Limburg, Punt Welzijn, Rabobank Weerterland en Cranendonck, Seniorenkoepel Weert, Stichting Vrijwillig Mentorschap en Veilig Thuis Noord- en Midden-Limburg.

Informatie

Wilt u meer informatie over financieel misbruik van ouderen en de signalen die hierbij horen kijk dan op

<https://www.huiselijkgeweld.nl/vormen/financieel-misbruik.nl>

De Lokale Alliantie Veilig Financieel Ouder Worden Nederweert en Weert is bereikbaar voor vragen en voorlichting via het mailadres: nederweert-weert@lokaleallianties.nl.

Interview

Germa Cox en Evelien Nuijens werken als klantadviseur bij de Rabobank en zijn een initiatief gestart om een Lokale Alliantie Financieel Veilig Ouder Worden op te richten. Binnen de Lokale Alliantie delen deelnemers hun kennis over (het voorkomen van) financieel misbruik van ouderen. De Lokale Alliantie kan daarnaast voorlichting geven over dit onderwerp.

Wat voor situaties van financieel misbruik van ouderen komen jullie in de praktijk tegen?

Wij zien bijvoorbeeld kinderen of mantelzorgers die gebruik maken van de pinpas van ouderen. Dit gebeurt in het begin onschuldig doordat de ouder opdracht geeft. In een later stadium wordt er toch meer gepind dan waarvoor opdracht is gegeven. Wanneer mensen afhankelijk worden van anderen om hun financiële zaken te regelen, lopen zij meer risico om slachtoffer te worden van financieel misbruik. Dat zien wij bijvoorbeeld bij mensen met dementie.

Waarom vonden jullie het belangrijk om een Lokale Alliantie op te richten?

Wij merken dat het financieel misbruik van ouderen steeds meer toeneemt. Dat komt door de vergrijzing en doordat ouderen steeds langer zelfstandig thuis wonen. Op een congres zagen wij hoe de Rabobank in andere gemeenten de samenwerking opzocht met andere partijen om financieel misbruik te voorkomen. Daar werden wij enthousiast van en we hebben ons er hard voor gemaakt om ook in de regio Nederweert/Weert een Lokale Alliantie van de grond te krijgen.

Hebben jullie nog een tip voor de lezers wat zij zelf kunnen doen om te voorkomen dat zij slachtoffer worden van financieel misbruik?

Houd uw eigen financiële zaken goed in de gaten. Wanneer u merkt dat dit moeilijker wordt, geef dan iemand die u vertrouwt een volmacht of laat een levenstestament maken via een notaris. Als u niemand in uw eigen familie of vriendenkring hebt die u een volmacht wilt geven dan kunt u deze hulp ook krijgen van een bewindvoerder. Het is belangrijk om op tijd te beslissen wie uw financiële belangen mag behartigen op het moment dat u dit zelf niet meer kunt. **Voorkomen is immers beter dan genezen!**

Ontspoorde mantelzorg

Geweld stopt nooit vanzelf. Kom in actie!

"Ik vind het zwaar. Eerlijk gezegd was ik opgelucht toen mijn eerste vrouw overleed. Eindelijk weer tijd voor hobby's, reizen en cursussen volgen. Maar nu zit ik weer in een relatie waarin ik moet zorgen. Ik heb ruzie met haar dochter en ik ben een paar keer per dag op zoek naar mijn vrouw, omdat ze is weggelopen. Soms sloot ik haar daarom maar op..." Meneer en mevrouw De Vries (78 en 76) zijn sinds zes jaar met elkaar getrouwd.

Beiden hebben in hun vorige huwelijk jarenlang hun zieke partner verzorgd.

Anderhalf jaar na hun huwelijk is bij mevrouw De Vries beginnende dementie vastgesteld. Meneer De Vries zorgt nu wederom voor zijn vrouw. "Ze liep constant weg en ik was het spuugzat om haar continu in de gaten te moeten houden. Ik had het plaatje van mijn tweede huwelijk zo anders voorgesteld: eindelijk tijd om weer leuke dingen te doen. Ik was echter doodop." De situatie was niet meer onder controle. Ouderenmishandeling wordt onderschat. Ouderenmishandeling, mishandeling van personen ouder dan 65 jaar, is een onderschat probleem en wordt meestal niet of te laat herkend. Men kan zich niet voorstellen dat mensen op leeftijd nog met deze problematiek te maken krijgen.

Hooguit wordt er gedacht aan mishandeling of diefstal door personeel in verpleeg- of verzorgingstehuizen, maar ouderenmishandeling is zoveel meer dan dat. Bij ouderenmishandeling kan het gaan om lichamelijke, psychische of seksuele mishandeling en/of verwaarlozing, maar ook om financiële uitbuiting. Jaarlijks krijgt naar schatting 1 op de 20 ouderen met ouderenmishandeling te maken.

Het grootste deel van de ouderen dat slachtoffer wordt, heeft te maken met de gevolgen van ontspoorde mantelzorg. Degene die mishandelt, is meestal een partner of een (klein)kind dat destijds met hele goede bedoelingen aan de zorg voor zijn naaste begon. Maar als de zorg steeds zwaarder wordt, als de mantelzorger de zorg moet combineren met een gezin en/of een baan, of als de mantelzorger zelf op leeftijd is, kan de zorg te zwaar worden. In zulke situaties kan het zijn dat men over de grenzen van goede zorg heen gaat. In mindere mate vindt ouderenmishandeling ook plaats door professionele verzorgers, vrijwilligers of (huis)vrienden.

Stop ouderenmishandeling

OUDERENMISHANDELING HERKENNEN

Ouderenmishandeling kan lichamelijk, psychisch, financieel, verwaarlozing, seksueel of schending van grondrechten zijn. Ook zogenoemde 'ontspoorde mantelzorg' en financieel misbruik vallen onder ouderenmishandeling. Heeft u een 'niet pluisgevoel' volg dan het stappenplan stop ouderenmishandeling, ook wel de meldcode genoemd.

SIGNALEN

Signalen te zien bij de oudere:

- Zichtbaar letsel
- Schrikreactie of angstig
- on samenhangende verklaringen over verwondingen
- onverzorgd, verwaarloosd uiterlijk
- spullen die verdwijnen
- weigeren van hulp
- krijg geen gelegenheid om alleen met anderen te praten
- onverklaarbaar geldtekort

STAPPENPLAN STOP OUDERENMISHANDELING

1. Breng signalen in kaart
2. Consulteer een collega of Veilig Thuis
3. Praat met betrokkenen
4. Weeg aard, ernst en type geweld
5. Beslissen over melden en hulpverleners

Melden is noodzakelijk als er sprake is van acute onveiligheid of structurele onveiligheid. Melden kan bij Veilig Thuis via 0800 - 2000 (gratis)